

Nr 275.

Av herr **Ohlin m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställningar om anslag å riksstatens fjärde huvudtitel.*

I chefens för försvarsdepartementet anförande till statsrådsprotokollet vid föredragningen av statsverkspropositionen rörande fjärde huvudtiteln angives såsom utgångspunkt för anslagsberäkningarna en förkortning av utbildningstiden med en första tjänstgöring om 9 månader vid de delar av försvaret, där repetitionsövningar erfordras, och en tjänstgöring i en följd om 12 månader vid försvaret i övrigt. Med hänsyn främst till det ansträngda arbetsmarknadsläget räknas vidare med att repetitions- och efterutbildningsövningar av större omfattning icke skola anordnas under nästa budgetår. De anslagsminskningar under fjärde huvudtiteln, som sålunda hänföra sig främst till anslag, vilkas storlek är beroende av värnpliktsutbildningens längd och möjligheterna att i nuvarande personalläge bedriva övningar, redovisas med tillhoppa 27 milj. kr., varav dock 6 milj. kr., berörande anslagen till de värnpliktigas avlöning, i riksstatsförslaget endast äro preliminärt beräknade.

Av övriga redovisade anslagsminskningar hänför sig huvuddelen, 30 milj. kr., likaledes till endast preliminärt beräknade anslag till anskaffning av material av teknisk natur. Med ett bedömande av ifrågasvarande besparingsmöjligheter måste anstå i avbidan på i utsikt ställda särskilda propositioner i ämnet.

Några ytterligare besparingar av nämnvärd betydelse ha icke från föredragande departementschefens sida ifrågasatts.

Med hänsyn till det statsfinansiella läget, till kraven på allmän sparsamhet inom statsförvaltningens samtliga områden samt till den i flera avseenden minskade arbetsvolymen inom försvarsväsendet, vilken måste bli en naturlig följd av de förutsatta inskränkningarna i värnplikten, vilja vi ifrågasätta, huruvida icke större besparingsmöjligheter föreligga på ett flertal anslagsposter än som kommit till uttryck i statsverkspropositionen.

Det synes oss icke uteslutet att genom ytterligare, ehuru procentuellt ganska måttliga, begränsningar i försvarsdepartementets och de centrala förvaltningsmyndigheternas omkostnadsanslag något nedbringa det till över 14.6 milj. kr. uppförda totala anslagsbeloppet för sagda myndigheter. I fråga om försvarsstaben synes alldeles särskild uppmärksamhet böra ägnas den inom försvarsdepartementet upprättade promemoria rörande försvarsväsendets radioanstalt, vilken kommer att överlämnas till riksdagens vederbö-

rande utskott. Det måste enligt vårt förmenande förebringas starka skäl för att icke högst avsevärt reducera kostnaderna för ifrågavarande anstalt i förhållande till de belopp, som den krävde under krigsåren.

Beträffande försvarskrafterna i övrigt tala starka skäl för en restriktiv granskning av det övervägande antalet anslagsposter, främst sådana, som icke kunna anses hava något egentligt samband med utbildningsarbetets effektivitet eller med försvarsberedskapen. Sålunda böra möjligheter föreligga att begränsa försvarsgrenarnas med 1,3 milj. till 7.85 milj. kr. i propositionen höjda anslag till reseersättningar m. m. Det till 2 milj. kr. höjda anslaget till telefon m. m. synes oss likaså kunna begränsas. Detsamma gäller anslagen till övriga expenser, enligt propositionen 855 000 kr., där återhållsamhet bland annat med hänsyn till pappersförbrukningen är starkt motiverad. På åtskilliga andra anslagsposter kunna liknande principiella sparsamhetspunkter anläggas.

Vad armén beträffar synes bland annat remonteringsanslaget på 2 milj. kr. böra omprövas. Av tillgängliga uppgifter att döma leder avsedd användning av medlen till en ökning av hästbeståndet utöver det överskott, som redan förefinnes i form av så kallade beredskapshästar. Detta synes oss icke ändamålsenligt, bland annat med hänsyn till den kraftiga minskning av arméns hästbestånd, som försvarskommittén föreslagit. Genom en måttlig reduktion av hästbeståndet i av försvarskommittén angiven riktning synas oss möjligheter föreligga att inbespara en stor del av ifrågavarande anslag utan att detta behöver leda till ekonomiskt ofördelaktiga konsekvenser för uppfödarna av varmblodiga hästar.

Anslaget till underhåll av tygmateriel m. m. upptages i propositionen oförändrat till 39 milj. kr. En viss osäkerhet synes alltjämt vidlåda de av arméförvaltningen framlagda beräkningarna rörande medelsbehovet. Den planerade omfattningen av beredskapsmaterielens iståndsättning synes oss böra närmare granskas. Därest vissa iståndsättningsarbeten utan nämnvärd olägenhet för krigsberedskapen kunna något förskjutats eller om arbetsmarknads- och materialläget tvingar till jämkningar i uppgjorda planer synas oss motsvarande anslagsbelopp böra inbesparas. Vid bedömandet av detta spörsmål torde hänsyn jämväl kunna tagas till en minskad omfattning av det löpande underhållet på grund av begränsningarna i värnpliktsutbildningen.

Vad slutligen de anslag beträffar, som av departementschefen angivits såsom direkt avhängiga av värnpliktsutbildningens längd och övningsmöjligheterna, synas oss även dessa böra göras till föremål för restriktiv granskning mot bakgrunden av en konsekvent genomförd sparsamhetspolitik. Med all rätt har departementschefen framhållit det såsom angeläget, främst med hänsyn till rådande brist på utländska valutor, att flygverksamheten under nästa budgetår begränsas så mycket som kan vara möjligt

utan att utbildningsverksamheten äventyras. Motsvarande tankegång har kommit ganska starkt till uttryck genom en kraftig beskränning — från 12,9 milj. till 10 milj. kr. — av marinens övningsanslag, vilken bland annat måste leda till avsevärt minskad förbrukning av importerade drivmedel. I fråga om flygvapnet synes oss på denna punkt återhållsamheten ingalunda lika konsekvent genomförd. Möjligheter böra föreligga att icke oväsentligt nedbringa anslagen såväl till övningar m. m. (2,94 milj. kr.) som till drift och underhåll av flygmateriel m. m. (33,8 milj. kr.).

I fråga om arméns anslag till övningar m. m. synes det oss anmärkningsvärt att departementschefen ansett sig kunna föreslå en minskning av anslaget med allenast 0,5 milj. till 11,5 milj. kr. samtidigt som antalet tjänstgöringsdagar för värnpliktiga beräknas begränsat med 3,3 milj. Vi inse till fullo betydelsen av effektiva övningsmöjligheter under den förutsatta förkortade utbildningstiden. Allt slöseri måste dock undvikas. På grund av begränsade övningsmöjligheter i större förband och genom klok hushållning med medlen bör enligt vår mening en tillfredsställande utbildning kunna anordnas även efter en avsevärd anslagsbegränsning.

Arméns anslag till beklädnad m. m. minskas enligt propositionen från 12 milj. till 6,5 milj. kr. Det synes oss böra utredas, huruvida även sistnämnda anslagspost ger utrymme för av arméförvaltningen planerad fortsatt nyanskaffning av permissionsuniformer. Dylik anskaffning bör enligt vår mening i rådande läge skjutas på framtiden.

I anslutning till vad som ovan anförts hemställa vi,

att riksdagen vid behandling av statsverkspropositionen, fjärde huvudtiteln, måtte beakta här framlagda synpunkter och sålunda medverka till en konsekvent genomförd sparsamhet inom försvarsväsendet i all den utsträckning detta är möjligt under hänsynstagande till fordringarna på tillfredsställande utbildningsmöjligheter och vidmakthållen försvarsberedskap.

Stockholm den 23 januari 1948.

Bertil Ohlin.

Oscar Carlström.

O. E. Sandberg.

Wald. Svensson.

Gust. Andersson

i Falun.